ICONIC FIGURES OF THE OLD RURAL SOCIETY FEATURED NOWADAYS IN OLTENIAN TOPONYMY: THE PRIEST/ PRIESTESS

Iustina Nica (Burci)

Scientific Researcher II, PhD, "C.S. Nicolăescu-Plopşor" Scientific Research Institute, Romanian Academy, Craiova

Abstract: Toponymy lexicon comprises, in addition to a complete range of nicknames from various fields of vocabulary, also ecclesiastical specific terms: hagiotomonyms (name of places of which etymology is linked to sacred environment: saints or church representatives, religious items, holidays, etc.), theonyms (for God's denomination, for Trinity, for the Mother of God and the other members of the heavenly hierarchy: Angels, Seraphs, Cherubs, Archangeles), hagioanthroponyms (the names of those who gained holiness) ecclesionyms (denominations for religious holidays), iconyms (names of icons).
Thinking about it in terms like in the old days, especially in the rural, the priest served as one of the most important figures of the community, in the present paper we will look into from typologically, structural and frequency point of view – those names of the places which comprise the word priest (subsidiary, priestess).

Keywords: names of places, priest, priestess, typology, structure, frequency.

În *Micul dicţionar academic*[1], termenii *preot* şi *popă* su fost glosaţi astfel: *preot* – „persoană care săvârşeşte ritualurile unui cult religios; (în biserica creştină) persoană din cler care oficiază serviciile religioase şi îndeplineşte toate formele cultului creştin"; *popă* – „preot"[2]. Ambele cuvinte (primul cu origine latină – *praesbiter*, cel de-al doilea slavă – *popa*) au fost atestate în secolul al XV-lea şi au circulat o vreme ca sinonime absolute, cu conotaţie pozitivă, „putând fi utilizate unul în locul altuia"[3]; astfel, *preot* a fost înregistrat[4] pentru prima dată ca antroponim, în Moldova, la 11 februarie 1400, sub forma *Preuţescu(l)*, iar în toponimie, în Ţara Românească, la 3 mai 1502, sub forma *Preuteşti*. În ceea ce îl priveşte pe *popă*, acesta apare în Moldova, ca substantiv comun, la 25 noiembrie 1435 – *popa*, şi, sub aceeaşi formă, la 1 august 1496, în Ţara Românească; ca nume propriu (toponim), documentele îl consemnează în Moldova, la 30 ianuarie 1425 – *Popeşti*.

Pe parcurs a avut loc o fractură semantică între cele două: în timp ce *preot* a continuat să păstreze conotaţiile „neutru şi respectuos", *popă* a dobândit valenţe populare şi familiare,

[1] Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan" – „Al Rosetti", *Micul dicţionar academic* (MDA), volumul III, Literele I-Pr, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2003, pp. 1235, 1162-1163.
[2] Dintre cele două, sensuri populare şi regionale are doar *popă*: „Snop de grâu care se pune pieziş, în vârful clăii sau grămezii de snopi", formând o apărătoare de ploaie" (MDA, volumul III, p. 1161).
[3] Petru Zugun, *„Preot" şi „popă" în dimensiunile diastratice şi diafazice*, http://astra.iasi.roedu.net/texte/nr52PreotSiPopa.html (site accesat la data de 19.09.2020).
[4] Datele au fost extrase din *Dicţionarul elementelor româneşti din documentele slavo-române. 1374-1600* (DERS) (red. resp. Gh. Bolocan), Bucureşti, Editura Academiei Române, 1981, pp. 188-189, 193; vezi şi Iustina Burci, *Meserii „cu vechime" în nomenclatorul ocupaţiilor actuale*, în „Arhivele Olteniei", Serie Nouă, nr. 22, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2008, pp. 323-332.

BDD-A32447 © 2020 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:13 UTC)

nu întotdeauna pozitive: „Popă – ... termen de origine slavă şi care are un sens popular cu iz de dispreţ şi ironie”[5]; „Țăranii români în vechime spuneau preotului popă, dar nu în înțelesul din zilele noastre. Azi, când spui popă te referi la un preot care face preoția ca o meserie, nu din vocație. În vechime însă, popa însemna altceva. Cuvântul popa vine de la «pop» care era stâlpul de susținere al unei capițe de fân, cât și stâlpul de care se legau animalele. Astfel, animalele se învârteau în jurul popului. Tot la fel și credincioșii se învârt în jurul popii care conduce parohia. Preotul sau popa este stâlpul de susținere al unei parohii de care depinde mântuirea credincioșilor... Azi folosim latinescul preot, iar «popa» a căpătat un sens negativ”[6]. Inclusiv derivatele de la aceste apelative păstrează conotații similare: „derivatele *popie, popărie, popărime, popează, popesc, popește, despopi* etc. au sensuri glumețe, ironice și chiar negative...; dimpotrivă, derivatele de la *preot – preoțel, preoteșică* (hipocoristice), *preoțesc, preoție, preoțește, preoțime* ș.a., au numai sensuri pozitive”[7]. Sensul neutru, alături de accepțiile glumețe, ironice, negative, de care se vorbește în rândurile de mai sus, referitor la apelativul *popă*, au dus la apariția, în mediul popular, a unui mănunchi de proverbe și frazeologisme[8]: *a călca a popă/popește; a-i cânta cuiva popa la cap; a fi botezat de un popă beat; a-i fi cuiva popă; a fugi/a se păzi ca de popă tuns; a-și găsi popa; uite popa, nu e popa; nu orice popă ajunge vlădică; popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă; popa are mână de luat, nu de dat; popa beat și Ion nici gustat* etc.

În spațiul toponimiei, cel în limitele căruia ne vom desfășura analiza de față, s-au mai scris studii care privesc relația mediu bisericesc – denumiri locale. *Hagiotoponimele* (nume a căror etimologie este asociată cu mediul sacru: sfinţi sau reprezentanţi ai Bisericii, obiecte religioase, sărbători etc.), *teonimele* (denumiri ale lui Dumnezeu, ale Trinităţii, ale Maicii Domnului şi celorlalţi membri ai ierarhiei cereşti: Îngeri, Serafimi, Heruvimi, Arhangheli), *hagioantroponimele* (numele oamenilor care au dobândit sfinţenia), *eclezionimele* (denumiri de biserici, mănăstiri, schituri), *eortonimele* (denumirile sărbătorilor religioase) sunt întâlnite adesea în satele românești și au pătruns cu ușurință în special în aria microtoponimiei. O analiză a modului în care numele uneia dintre cele mai respectate meserii din istoria comunității românești din trecut (și de astăzi) – *preot/popă* – se reflectă în toponimie nu există până în momentul de față, drept pentru care ne propunem să o realizăm în paginile care urmează. Ne-a facilitat acest lucru și faptul că lucrăm la alcătuirea unui indice al tuturor numelor de persoane din Oltenia, care are drept sursă toponimia din regiunea amintită.

Vom începe însă prin a face câteva precizări:

1. Toponimia utilizează, în proporție covârșitoare, termenul *popă* („Țăranii români în vechime spuneau preotului popă...”), doar câteva nume de locuri[9] având la bază cuvântul *preot*: *Preota* – munte s.c. Malaia-VL (et. posibilă din np. *Preotu* + suf. top. *-a*); *Preoteşti* – sat-MH; sat c. Iancu Jianu-OT; moșie s. Predești c. Iancu Jianu-OT; sat c. Bălcești-VL – toate provenite de la numele de grup *preoteşti*, care are la origine, la rândul său, un antroponim *Preotu*; *Moșia Preotului* – moșie c. Păușești-VL (moșie + np. *Preotu*). Ceva mai numeroase sunt exemplele în cazul denumirilor care conțin termenul *Preoteasă* (vezi infra).

[5] http://www.ortodoxia.md/2012/09/preot-sau-popa/ (site accesat la data de 17.07.2020).

[6] https://paginadefolos.blogspot.com/2015/04/diferenta-dintre-preot-si-popa.html (site accesat la data de 17.07.2020).

[7] Petru Zugun, *op. cit.*

[8] Gh. Bolocan, Tatiana Voronțova, Elena Șodolescu-Silvestru, Iustina Burci, *Dicționar frazeologic român-rus*, volumul II, N-Z, Craiova, Editura Universitaria, 1999; vezi și https://dexonline.ro/definitie/pop%C4%83 (site consultat la data de 21.09.2020).

[9] Extrase din *Dicționarul toponimic al României*. *Oltenia* (DTRO) (coordonator Gh. Bolocan), Craiova, Editura Universitaria: vol. V (O-R), 2004. Câteva astfel de denumiri apar și în *Dicționarul toponimic al României. Muntenia* (DTRM), (sub redacția prof. univ. dr. Nicolae Saramandu), vol. 5 (N-P), București, Editura Academiei Române, 2013, p. 378 și în Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei, 1963, p. 243.

BDD-A32447 © 2020 “Petru Maior” University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:13 UTC)

2. În toponimie s-a menținut sensul de bază al cuvântului („Țăranii români în vechime spuneau preotului popă, dar nu în înțelesul din zilele noastre"); dată fiind perioada formării și cristalizării numelor de locuri românești, termenul îndeplinește, în denumiri, funcția de particularizator onimic. Considerăm, așadar, că la data apariției acestor nume, motivația lor a vizat această funcție, designativă, și nu valorile peiorative ale apelativului.

3. Spre deosebire de antroponimie, domeniul-partener al toponimiei, în care *Popa*[10] se situează în topul celor mai frecvente nume de familie purtate în România, cifra ridicându-se la 171.195[11] de purtători, în toponimie, numărul numelor de locuri care conțin acest cuvânt este considerabil mai mic[12]; în compensație, ele au o structură mult mai complexă decât aceea a antroponimelor, prezentând o osatură diversificată, care oferă mai multe paliere de analiză.

4. Pe lângă identificarea și clasificarea construcțiilor toponimice care conțin cuvântul *popă*, avem în vedere și stabilirea funcției pe care o îndeplinește acesta în cadrul denumirii și, de asemenea, frecvența celei din urmă. Vom face acest lucru pe baza informației excerptate din *Dicționarul toponimic al României. Oltenia*[13].

În DTRO, sunt menționate aproximativ 370 de denumiri care au în componența lor substantivul *popă* și 22 substantivul *preoteasă*.

Cu câteva mici excepții, în care determinantul se referă la un grup[14] uman, *Cureaua Popilor* (Mateiești-VL), *La Popi* (Baldovinești-OT; Fârtățești, Râmnicu Vâlcea-VL), *Moșia Popilor* (Muierească-VL), *Coasta Popilor* (VL), *Sub Popi* (Brâncoveni-OT), în toate celelalte nume de locuri apare un singur actant[15]. Ca alcătuire internă, trei dintre acestea reprezintă toponime simple: *Popa* (Negoiu-DJ; Vladimir-GJ; Valea Mare-Vl), *Popa Anghel* (Craiova-DJ) și *Popa Petru* (Mateiești-VL), în cazul ultimelor două meseria fiind dublată de prenumele celui care a practicat-o. Restul denumirilor au o configurație care pornește de la două la mai multe elemente, alcătuind adesea sintagme toponimice mai largi; în interiorul lor (la fel cum se întâmplă și în situația numelor mai puțin ramificate din punct de vedere structural), dispunerea și relațiile sintactice dintre „părțile" implicate se află în directă legătură cu locul și funcția pe care le îndeplinesc în sintagmă aceste părți, în speță *popă,* apelativul care constituie nucleul cercetării noastre.

Astfel, în materialul pe care l-am selectat, el îmbracă forma nominativului atunci când are rolul de reper în viața colectivității: *Balta Popa* (Negoi-DJ), *Cișmeaua Popa* (Brabova-DJ). De cele mai multe ori însă, denumirea cuprinde și numele celui desemnat: *Fântâna Popa Ducu* (Valea Stanciului-DJ), *Fântâna Popa Gaina* (Rogova-MH), *Grindu Popa Țone* (Ianca-OT), *Pădurea Popa Gică* (Bobicești-OT), *Stâna Popa Ghioaca* (VL), *Teiu Popa Nicolau* (Bărbătești-GJ), *Valea Popa Lazăr* (Livezile-DJ), *Vâlceaua Tudor Popa* (Mischii-DJ). În alte situații, se află în nominativ sintagma din care face parte cuvântul în discuție: în interiorul acesteia rolul lui este de a desemna posesorul[16] unui obiect: *Pădurea* ***Cracu Pimniţa Popii*** (Podeni-MH), *Pădurea* ***Cracu Popii*** (Podeni-MH), *Pădurea* ***Pluţile Popii*** (Tâmna-MH),

[10] Între primele patru se mai află și *Popescu* (132.424 de purtători) și *Pop* (111.563), antroponime din aceeași „familie" cu *Popa*.

[11] Numărul acesta, precum și cele de la nota anterioară au fost înregistrate la nivelul anului 1996 (vezi Gh. Bolocan, *Dicționarul numelor de familie din România,* în „Studii și cercetări de onomastică", nr. 2, 1996, Craiova, p. 10).

[12] Frecvențe ridicate înregistrează derivatul *Popescu*.

[13] DTRO, vol. I (A-B), 1993, 414 p.; vol. II (C-D), 1995, 428 p.; vol. 3 (E-Î), 2002, 283 p.; vol. 4 (J-N), 2003, 309 p.; vol. V (O-R), 2004, 337 p.; vol. 6 (S-Ț), 2006, 284 p.; vol. 7 (U-Z), 2007, 329 p.

[14] Tot la un grup se referă și antroponimul compus *Popaniților* din denumirea *Fântâna Popaniților* (Balș-OT).

[15] În sate, de obicei, era un singur slujitor al Domnului.

[16] Într-un singur exemplu – *Braniștea Popa lui Dumitru* (MH) – în structura nominală *Popa lui Dumitru*, Popa este cel aflat, de această dată, în subordonare față de un alt termen, raportul dintre cele două fiind de stabilire a filiației prin intermediul genitivului proclitic.

BDD-A32447 © 2020 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:13 UTC)

Pădurea ***Strunga Popii*** (Podeni-MH), *Plaiu* ***Grădina Popii*** (Crasna-GJ), *Poiana* ***Păru Popii*** (Greci-MH), *Poiana* ***Via Popii*** (Aninoasa-GJ), *Stâna* ***Văcăria Popii*** (Câineni-VL), *Uliţa* ***Fântâna Popii*** (Turceni-GJ).

În marea majoritate a numelor de locuri selectate, *popă* se găseşte în această ultimă ipostază, de persoană care deţine unul sau mai multe obiecte (în special mici) de pe teritoriul satului, relaţia sintactică dintre cei doi termeni fiind exprimată cu ajutorul cazului genitiv: sintetic şi analitic. Iată exemplele, însoţite de localizarea în teren a denumirii:

Genitiv sintetic

a) structura toponimică este formată din doi termeni: un entopic şi cuvântul care arată cine este proprietarul acestuia: *Aninii Popii* (Dobreşti-DJ, Muşeteşti, Tismana-GJ), *Balta Popii* (Almăj, Bistreţ, Cernele, Dobreşti, Filiaşi, Gighera, Măceşu de Jos, Ostroveni, Piscu Vechi, Podari, Poiana Mare, Sadova-DJ, Bâlteni, Albeni, Brăneşti, Bustuchin, Cătunele, Cruşeţ, Glogova, Godineşti, Licurici-GJ, Burila Mare, Devesel, Gogoşu, Gruia, Prunişor-MH, Baldovineşti, Piatra Olt, Bobiceşti-OT, Prundeni, Copăceni-VL), *Baraca Popii* (Bustuchin-GJ), *Bazinu Popii* (Bobiceşti-OT), *Bătelişte Popii* (Butoieşti-MH), *Bâlciu Popii* (Băileşti-DJ), *Bercu Popii* (Peştişani-GJ), *Bordeiu Popii* (Fărcaşu-DJ), *Braniştea Popii* (Apele Vii, Filiaşi-DJ, Câlnic-GJ), *Bunaru Popii* (Godineşti, Borăscu, Câlnic-GJ, Husnicioara, Livezile, Hinova-MH), *Bungetu Popii* (Cruşeţ-GJ), *Calea Popii* (Costeşti-VL), *Canalu Popii* (Godineşti-GJ), *Cariera Popii* (Bâcleş-MH), *Casa Popii* (Brădeşti-DJ, Turburea-GJ, Alunu, Roşiile, Tomşani-VL), *Castanu Popii* (Costeşti-VL), *Cărămida Popii* (Băbeni-DJ), *Căsoaia Popii* (Pesceana-VL), *Ceroiu Popii* (Strehaia-MH), *Cheile Popii* (Cruşeţ-GJ), *Chica Popii* (Malaia-VL), *Cioaca Popii* (Brădeşti-DJ, Ciuperceni, Mătăsari, Motru, Tismana, Teleşti, Hurezani, Văgiuleşti-GJ, Gârla Mare-MH), *Cireşii Popii* (Albeni, Berbeşti, Stejari-GJ, Roşiile-VL), *Cireşu Popii* (Albeni, Novaci, Turceni-GJ, Stăneşti-VL), *Cişmeaua Popii* (Bălăciţa-MH, Oboga-OT), *Ciutura Popii* (Botoşeşti-Paia, Şimnicu de Sus, Gogoşu, Sopot, Malu Mare, Murgaşi-DJ, Brăneşti, Stejari, Turceni-GJ, Ghioroiu, Laloşu, Măciuca, Valea Mare-VL), *Clinu Popii* (Urzicuţa-DJ, Padina-MH), *Coasta Popii* (Fărcaşu, Goieşti, Scaieşti-DJ, Bengeşti-Ciocadia, Brăneşti, Godineşti, Roşia de Amaradia, Runcu, Scoarţa-GJ, Punghina-MH, Piatra Olt-OT, Copăceni, Frâncesti, Lădeşti, Milostea, Păuşeşti-Măglaşi, Tomşani, Zătreni-VL), *Cocinile Popii* (Crasna-GJ), *Coliba Popii* (Costeşti-MH), *Colnicu Popii* (Bucovăţ-DJ, Jupâneşti-GJ), *Colţu Popii* (Vânători-MH), *Cotu Popii* (Breasta-DJ, Ciuperceni, Câlnic, Fărcăşeşti, Godineşti, Tismana, Turceni-GJ, Corcova-MH, Bobiceşti-OT), *Cracu Popii* (Ciuperceni, Câlnic, Godineşti, Licurici, Tismana, Slivileşti-GJ, Baia de Aramă, Bala, Godeanu, Isverna, Breznita-Ocol-MH), *Crângu Popii* (Coşoveni, Vârvoru de Jos-DJ, Turceni-GJ, Vânju Mare-MH), *Crovurile Popii* (Băleşti-GJ), *Crucea Popii* (Şimnicu cu Sus-DJ, Bengeşti-Ciocadia, Fărcăşeşti, Logreşti-GJ, Izvoru Bârzii, Husnicioara, Ponoarele-MH), *Cuca Popii* (Şovarna-MH), *Culmea Popii* (Bâlteni, Plopşoru-GJ), *Curătura Popii* (Glăvile, Măciuca-VL), *Curmăturile Popii* (Balta-GJ), *Cureaua Popii* (Filiaşi-DJ, Aninoasa, Căpreni-GJ, Baia de Aramă, Căzăneşti-MH, Mateieşti-VL), *Dafinii Popii* (Turburea-GJ, Bobiceşti-OT), *Dafinu Popii* (Amărăştii de Jos-DJ), *Dealu Popii* (Dobreţu, Filiaşi-DJ, Stejari, Bumbeşti-Jiu-GJ, Podeni-MH, Băile Olăneşti, Livezi, Muiereasca-VL), *Dosu Popii* (Brabova-DJ, Logreşti-GJ, Ilovăţ, Pădina-MH, Cernişoara, Valea Mare-VL), *Drumu Popii* (Borăscu, Prigoria, Roşia de Amaradia-GJ, Bâcleş, Dumbrava, Livezile-MH, Vaideeni-VL), *Fagii Popii* (Greci-MH), *Faţa Popii* (Cernăteşti, Filiaşi-DJ, Ghioroiu-VL), *Fântâna Popii* (Băileşti, Bistreţ, Brabova, Bratovoieşti, Calafat, Castranova, Dăbuleni, Dioşti, Dobreşti, Drăgoteşti, Fărcaşele, Maglavit, Negoi, Plenita, Sopot, Şimnicu de Sus, Terpezita, Unirea, Vela-DJ, Bălăneşti, Bengeşti-Ciocadia, Bâlteni, Budieni, Bustuchin, Căpreni, Muşeteşti, Plopşoru, Runcu, Schela, Scoarţa, Slivileşti-GJ, Balta, Bâcleş, Bâlvăneşti, Breznita-Motru, Broşteni, Corcova, Godeanu, Gruia, Husnicioara, Obârşia-Cloşani, Pădina, Prunişor, Stângăceaua, Tâmna, Vlădaia-MH, Balş, Brâncoveni, Găneasa,

BDD-A32447 © 2020 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:13 UTC)

Gostavăţ, Ianca, Morunglav, Orlea, Pleşoiu, Rotunda, Slătioara, Strejeşti, Vădastra, Voineasa-OT, Alunu, Amărăşti, Băbeni, Buneşti, Drăgoieşti, Frâncești, Lădeşti, Livezi, Orleşti, Prundeni, Râureni, Scundu, Sineşti, Stăneşti, Stoienești, Stoileşti, Tomşani, Valea Largă, Valea Mare-VL), *Fântânile Popii* (Cerăt-DJ, Stângăceaua-MH, Vulturești-OT, Livezi-VL), *Frasinu Popii* (Scundu-VL), *Gâldău Popii* (Dăbuleni-GJ), *Glodu Popii* (Novaci-GJ), *Grindu Popii* (Bengeşti-Ciocadia-GJ, Burila Mare, Pristol-MH), *Gruiu Popii* (Tismana-GJ), *Gutuii Popii* (Bălăciţa-MH), *Hoaga Popii* (Coţofenii din Dos, Vârtop-DJ, Stejari-GJ, Bobocești-OT, Pietrari, Popești-VL), *Hotaru Popii* (Maglavit-DJ), *Iagozii Popii* (Prunișor-MH), *Iazu Popii* (Stăneşti-GJ), *Lacu Popii* (Stoienești-VL), *Locu Popii* (Horezu-VL), *Locurile Popii* (Carpen, Radovan-DJ, Grozești-MH), *Mahalaua Popii* (Slătioara-VL), *Malurile Popii* (Telești-GJ), *Măgura Popii* (Afumați, Giubega, Radovan, Maglavit, Moțăței-DJ, Bunești-VL), *Moara Popii* (Dobrești, Orodel, Tălpașu, Vârvor-DJ, Alimpești, Drăguțești, Stănești-GJ, Cujmir, Godeanu, Livezile, Șișești-MH, Strejești-OT, Mateiești, Roșiile-VL), *Nucu Popii* (Celaru-DJ, Arcani, Dănciulești-GJ, Bâcleș, Husnicioara, Prunișor-MH, Frâncești, Tetoiu-VL), *Ogașu Popii* (Săulești-GJ, Balta, Șimian-MH), *Ograda Popii* (Amărăştii de Sus-DJ, Broşteni-MH, Horezu, Tomşani-VL), *Ogrăzile Popii* (Slătioara-VL), *Ostrovu Popii* (Işalniţa-DJ), *Padina Popii* (Desa, Drănic-DJ, MH), *Parii Popii* (Oboga-OT), *Păduricea Popii* (Roşiile-VL), *Pământu Popii* (Balş-OT), *Păru Popii* (Murgaşi-DJ, Arcani, Bumbeşti-Piţic, Cruşeţu-GJ, Strejești-OT), *Pătulu Popii* (Novaci-GJ), *Perii Popii* (Coşoveni-DJ), *Peştera Popii* (Runcu-Gj), *Piscu Popii* (Murgaşi-DJ, Bustuchin, Muşeteşti, Negomir, Plopşoru, Târgu Cărbuneşti-GJ, Tâmna-MH, Băbeni, Copăceni, Costeşti, Goranu, Horezu, Roieşti, Tomşani-VL), *Pivnița Popii* (Turburea-GJ), *Pârâu Popii* (Bălăneşti, Bustuchin, Crasna, Logreşti, Muşeteşti, Târgu Cărbuneşti-GJ, Călimăneşti, Copăceni, Livezi, Malaia-VL), *Plaţu Popii* (Vânători, Vânju Mare-MH), *Pluta Popii* (Aninoasa, Fărcăşeşti-GJ), *Podu Popii* (Cernele, Sopot, Berleşti, Bâcleş-MH, Morunglav-OT, Berbeşti, Fârtăţeşti, Livezi-VL), *Poiana Popii* (Bulzeşti, Fărcaşu, Sadova-Dj, Bâlteni, Căpreni, Cruşeţ, Turburea, Ţicleni-GJ, Balta, Bâcleș, Broșteni, Ilovăţ-MH, Iancu Jianu-OT, Bălceşti, Călimăneşti, Lungeşti, Roşiile, Slătioara, Stoienești, Sutești-VL), *Poienile Popii* (Vârvoru de Jos-DJ, Plopşoru-GJ), *Pometu Popii* (Aninoasa-GJ), *Poteca Popii* (Bucovăţ, Mischii-DJ, Căzăneşti, Corcova-MH), *Priporu Popii* (Bumbeşti-Jiu-GJ), *Prundu Popii* (Orlea-OT), *Prunii Popii* (Aninoasa, Brăneţi, Prigoria-GJ, Şişeşti-MH), *Prunu Popii* (Aninoasa-Gj, Grojdibodu-OT), *Puntea Popii* (Stăneşti, Vladimir-GJ), *Puțu Popii* (Obârşia-OT), *Revenicu Popii* (Corcova, Pristol-MH), *Râmeții Popii* (Padeş-GJ), *Râpa Popii* (Malu Mare, Melineşti-Dj, Bâlvăneşti-MH, Muiereasca, Stoienești-VL), *Rovina Popii* (Muşeteşti-GJ), *Rusca Popii* (Fălcoiu-OT), *Salca Popii* (Corcova-MH), *Sălciile Popii* (Stăneşti-GJ), *Stâna Popii* (Vaideieni-VL), *Steiu Popii* (Peştişani, Runcu-GJ), *Stolu Popii* (Motru-GJ), *Strunga Popii* (Podeni-MH), *Stupu Popii* (Căzăneşti-MH), *Sudoamele Popii* (Strehaia-MH), *Suhatu Popii* (Redea-OT), *Șanțu Popii* (Laloşu-VL), *Șesu Popii* (Stoina-GJ), *Șoseaua Popii* (Dobreşti-DJ), *Știubeiu Popii* (Husnicioara, Tâmna-MH), *Tarlaua Popii* (Brădeşti, Bucovăţ-DJ), *Tăietura Popii* (Şişeşti-MH), *Teiu Popii* (Orodel-DJ, Căzăneşti, Husnicioara-MH), *Toaia Popii* (Câlnic-GJ), *Tufaru Popii* (Grădiştea-VL), *Ududoiu Popii* (Valea Mare-VL), *Uliţa Popii* (Daneţi, Pieleşti, Brădeşti-DJ, Câlnic, Baia de Fier, Cruşeţ-GJ, Stângăceaua-MH, Curtişoara-OT, Goleşti, Lădeşti-VL), *Ulmu Popii* (Argetoaia, Botoşeşti-Paia, Vela-DJ, Căzăneşti-MH, Bobiceşti, Morunglav-OT), *Vadu Popii* (Bumbeşti-Jiu-GJ), *Vâlceaua Popii* (Brabova, Gherceşti, Mischii, Predeşti, Sopot-DJ, Căpreni, Cruşeţ, Dănciuleşti-GJ, Bobiceşti, Dobreţu, Morunglav, Piatra-Olt, Strejești-OT, Amărăşti, Bălceşti, Drăgăşani, Ghioroiu, Glăvile, Grădişte, Livezi, Orleşti, Şirineasa-VL), *Via Popii* (Aninoasa, Bengeşti-Ciocadia, Bâlteni, Bolboşi, Bustuchin, Căpreni, Cruşeţ, Hurezani, Stoina, Târgu Cărbuneşti, Turceni, Văgiuleşti-GJ, Bălăciţa, Căzăneşti-MH, Baldovineşti-OT, Cernişoara, Lungeşti, Pesceana, Stoienești-VL), *Viile Popii* (Bâlteni, Plopşoru-GJ, Bobiceşti-OT), *Vila Popii* (Logreşti-GJ), *Zăgazu Popii* (Drobeta

BDD-A32447 © 2020 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:13 UTC)

Turnu-Severin-MH), *Zăvoiu Popii* (Bechet-DJ, Brăneşti, Căpreni, Câlnic, Padeş-GJ, Baia de Aramă, Butoieşti-MH, Bobiceşti, Fărcaşele-OT, Mihăieşti, Valea Mare-VL);

b) în structura toponimică este introdus un marker nou, de factură antroponimică:

– acesta identifică în mod direct deținătorul obiectului geografic: *Coasta Popii Rodocan* (Scoarța-GJ), *Fântâna Popii Negrea* (Brâncoveni-OT), *Lunca Popii Mihai* (Alimpești-GJ), *Păru Popii Radocan* (Scoarţa-GJ), *Piscu Popii Pătru* (Mateieşti-VL), *Plopu Popii Şorog* (Scoarţa-GJ), *Poiana Popii Dinu* (Corcova-MH);

– identificarea posesorului se face prin exprimarea filiației pe linie paternă sau maternă: *Calea Popii lui Dumitru* (Băbeni-VL), *Crucea Popii lui Șerban* (Amărăștii de Jos-DJ), *Fântâna Popii Drăghiei* (Vulpeni-OT), *Fântâna Popii lu Ionică* (Amărăștii de Sus-DJ), *Fântâna Popii lui Stan* (Sadova-DJ), *Fântâna Popii lui Stan Deliu* (Urzicuța-DJ), *Fântâna Popii Nețului* (Vișina-OT), *Fântâna Popii Radului* (Brădești-DJ), *Mejdina Popii Berincăi* (Păușești-Măglași-VL), *Moșia Popii lui Matei* (Tismana-GJ), *Păru Popii Dinului* (Corcova-MH), *Podu Popii Florii* (Grozeşti-MH), *Schitu Popii Robului* (Dobreşti-Dj), *Via Popii lu Pahomie* (Drăgășani-VL). Avem aici, de fapt, o dublă utilizare a genitivului – sintetic, în relația dintre entopic și construcția nominală care identifică posesorul: *Calea* și *Popii lui Dumitru*; și analitic, în relația dintre posesorul obiectului și stabilirea identității acestuia în raport cu antecesorul lui: *Popa lui Dumitru*;

– raportul posesiv se inversează în interiorul construcției nominale, astfel că, în postura de predecesor se află acum slujitorul Domnului. O departajare se poate face și aici, în ceea ce privește utilizarea genitivului: sintetic – *Culmea Stanchii Popii* (Strehaia-MH), *Piscu Radu Popii* (Ştefăneşti-VL); sintetic în construcția nominală, dar analitic în relația obiect posedat/posesor – *Dafinii lu Florea Popii* (Vădăstrița-OT), *Fântâna lu Stanciu Popii* (Pădina-MH), *Fântâna lu Pătru Popii* (Drănic-DJ), *Pârâu lu Petru Popii* (Bustuchin-GJ), *Prunii lu Barbu Popii* (Bâlteni-GJ).

Genitiv analitic

a) format, în majoritate, cu *lu(i)*: *Balta lu Popa* (Cernăteşti-DJ, Vânju Mare-MH), *Bunaru lu Popa* (Godinești-GJ), *Balta lu Popa Stan* (Iancu Jianu-OT), *Casa lu Popa Dumitru* (Amărăşti-VL), *Casa lu Popa Gicu* (Grădiștea-VL), *Casa lu Popa Macarie* (Deveselu-OT), *Căsoaia lu Dumitru Popa* (Fârtățești-VL), *Claia lui Popa Stan* (Polovragi-GJ), *Coasta lu Popa* (Balta-MH), *Conacu lu Popa* (Orodel-DJ), *Conacu lu Popa Victor* (Dârvari-MH), *Crucea lui Popa Stan* (Goicea-DJ), *Cureaua lu Popa Dumitru* (Roșia de Amaradia-GJ), *Cureaua lu Popa Niță* (Căzănești-MH), *Cureaua lu Popa Petre Pană* (Roșia de Amaradia-GJ), *Dafinii lu Popa* (Șimnicu de Sus-DJ), *Dealu lu Popa Radu* (Morunglav-OT), *Drumu lu Popa Vintilă* (Sinești-VL), *Fântâna lu Popa* (Robănești, Seaca de Pădure, Poiana Mare, Urzicuța-DJ, Balta, Devesel-MH), *Fântâna lu Popa Cioară* (Săcelu-GJ), *Fântâna lu Popa Ciucă* (Drănic-DJ), *Fântâna lu Popa Dumitru* (Slătioara-VL), *Fântâna lu Popa Fică* (Studina-OT), *Fântâna lu Popa Ghiță* (Stănești-VL), *Fântâna lu Popa Ilie* (Dăbuleni, Giurgița-DJ), *Fântâna lu Popa Lache* (Ionești-VL), *Fântâna lu Popa Mitroi* (Bârca, Goicea-DJ), *Fântâna lu Popa Nae* (Ocnele Mari-VL), *Fântâna lu Popa Neagu* (Deveselu-OT), *Fântâna lu Popa Nicolae* (Amărăștii de Jos-DJ), *Fântâna lu Popa Niță* (Runcu-GJ), *Fântâna lu Popa Părău* (Runcu-GJ), *Fântâna lu Popa Radu* (Dumbrava-MH), *Fântâna lu Popa Stan* (Dioști-DJ, Căpreni-GJ, Corabia-OT), *Fântâna lu Popa Ștefan* (Bălești-GJ), *Fântâna lu Popa Toma* (Bălești-GJ), *Fântâna lu Popa Tudor* (Amărăștii de Jos-DJ), *Fântâna lu Popa Vasile* (Strehaia-MH), *Fântâna lu Popa Zâmbrea* (Celaru-DJ), *Fântâna lu Popa Mitru* (Bârca-DJ), *Fântâna lu Popa Negrea* (Brâncoveni, Piatra-Olt-OT), *Grindu lu Popa* (Ianca-OT), *Grindu lu Popa Enache* (Măceșu de Jos-DJ), *Lacu lu Popa* (Coșoveni-DJ), *Linia lu Popa Mitruș* (Giuvărăști-OT), *Linia lu Popa Nae* (Giuvărăști-OT), *Mahalaua lu Popa Ioniță* (Cujmir-MH), *Moara lu Popa Pătru* (Câlnic-GJ), *Moara lu Popa Radu* (Ciuperceni-GJ), *Ogașu lu Popa* (Izvoru Bârzii-MH), *Ogașu lu Popa Dină* (Bala-MH), *Ograda lu Popa Dumitru* (Băile

BDD-A32447 © 2020 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:13 UTC)

Olăneşti-VL), *Ograda lu Popa Muja* (Bala-MH), *Partea lui Mihai Popa Corcă* (Fârtăţeşti-VL), *Pădurea lu Popa* (Tomşani-VL), *Pădurea lu Popa Călin* (Ioneşti-VL), *Pădurea lu Popa Cioară* (Ciocadia-GJ), *Pădurea lu Popa Ion* (Celaru-DJ), *Pădurea lu Popa Rovenţa* (Corlăţel-MH), *Pădurea lu Popa Vlad* (Ioneşti-VL), *Pătuiagu lu Popa* (Dioşti-DJ), *Plopu lu Popa* (Seaca de Pădure-DJ), *Podu lu Popa* (Căpreni-GJ), *Poteca lu Popa* (Balta-MH, Valea Mare-VL), *Prunii lu Popa* (Balta-MH, Valea Mare-VL), *Prunii lui Dincă Popa Radu* (Dumbrava-MH), *Stejaru lu Popa* (Dobrun-OT), *Şipotu lui Popa Iapă* (Stoieneşti-VL), *Tarlaua lu Popa Fică* (Studina-OT), *Tufanu lu Popa* (Brastavăţu-OT), *Valea lu Popa* (N. Bălcescu-VL), *Valea lu Popa Ilie* (Cruşeţ-GJ), *Valea lu Popa Marin* (Horezu-VL), *Vâlceaua lu Popa Smărăndache* (Goieşti-DJ), *Via lu Popa* (Ciupercenii Noi-DJ), *Via lu Popa Danielescu* (Turburea-Gj), *Via lu Popa Radu* (Vulpeni-OT), *Zăvoiu lu Popa Pătru* (Cilieni-OT).

Și în cazul acestor toponime se pot face clasificări mai detaliate, în funcție de configurația structurală a componentei lor antroponimice. Astfel, entopicul este însoțit, în funcție de contextul situațional care a dus la apariția denumirii, de un singur element – *Popa* –, sau de mai multe: *Popa Enache, Popa Gicu, Popa Mitroi, Popa Stan, Popa Petre Pană, Dincă Popa Radu*, atunci când s-a dorit (ori era necesară) diferențierea nominală a acestuia. Dacă în exemplele în care termenul *Popa* este antepus numelui personal se simte încă, în mod pregnant, legătura lui cu apelativul de la care provine, în cazul denumirilor în care este postpus, această legătură a slăbit considerabil – *Fântâna lu Niță Popa* (Calafat-DJ), *Măgura a lu Vasile Popa* (Corabia-OT) – calitatea de nume de familie devenind acum cea care se impune.

b) însoțit de articolul posesiv *a, al*: *Ciuciuru lu Ilie al Popii* (Izverna-MH), *Conacu lu Mânică al Popii* (Unirea-DJ), *Drumu lu Mihai al Popii* (Vânju Mare-MH), *Fântâna lu Gheorghe al Popii* (Cetate, Seaca de Câmp-DJ, Vlădeşti-VL), *Fântâna lu Mirică al Popii* (Strejești-OT), *Pădurea lu Gheorghe al Popii* (Vlădeşti-VL), *Pădurea lu Ion al Popii* (Glăvile-VL), *Pivnița lu Niţu al Popii* (Bărbăteşti-GJ), *Râpa lu Nae al Popii* (Stăneşti-VL), *Tarlaua lu Mitrică al Popii* (Pădina-MH), *Uliţa lu Gore al Popii* (Bengeşti-Ciocadia-GJ), *Vâlceaua lu Ion al Popii* (Tetoiu-VL), *Via lu Costică a Popii* (Turceni-GJ). Astfel de nume de locuri sunt formate pe baza dublei posesii: un obiect geografic aparține unei persoane, identificată, la rândul său, prin stabilirea apartenenței la un ascendent a cărui profesie a fost aceea de a păstori oamenii (sau care a moștenit o astfel de poreclă de la înaintașii săi) (de exemplu, *Fântâna lu Gheorghe al Popii*). Uneori, acest ascendent se află la distanță de o generație față de posesorul obiectului: *Locu lu Costică lu Nae al Popii* (Frâncești-VL), *Odaia lu Dumitru lu Nicolae a Popii* (Lăpuşata-VL), *Tarlaua lu Niţă al Popii lu Novac* (Tâmna-MH).

Popă apare, de asemenea, într-o serie de nume de locuri a căror funcție este aceea de localizare a obiectului desemnat. **Acuzativul** cu prepoziții a fost utilizat în acest scop. Iată situațiile înregistrate:

a) conectivii – simpli sau compuși – se află în interiorul toponimului, precedând numele *Popa* (*Popii*) sau construcțiile în care acesta este integrat:

– **cu**: *Ogaşu cu Crucea Popii* (Ţicleni-GJ), *Ogaşu cu Lemnele Popii* (Drăguţeşti-GJ);

– **de la**/**di la**: *Balta de la Popa* (Tâmna-MH), *Cişmeaua de la Popa* (Brabova, Verbița-DJ), *Cişmeaua de la Popa Nicon* (Amărăști-VL), *Cişmeaua de la Povarna Popii* (Pesceana-VL), *Cişmeaua de la Zăvoiul lui Popa Mihalache* (Horezu-VL), *Ciutura de la Voicu Popii* (Amărăști-VL), *Dealu de la Nucii Popii* (Devesel-MH), *Drumu di la Popa Fleică* (Amărăști-VL), *Fântâna de la Popa* (Valea Stanciului, Seaca de Pădure-DJ, Curpen-GJ, Cujmir-MH, Găneasa-OT), *Fântâna di la Popa Toma* (Teslui-DJ), *Linia di la Popa Ioniță* (Cujmir-MH), *Pârâu de la Podu Popii* (Copăceni-VL), *Piatra de la Popa Radu* (Găneasa-OT), *Podu de la Bunaru Popii* (Borăscu-GJ), *Podu de la Moara Popii* (Drăguţeşti-

BDD-A32447 © 2020 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:13 UTC)

GJ), *Podu de la Popa* (Bâcleş-MH), *Poteca de la Ciutura Popii* (Roieşti-VL), *Ştiubeiu de la Locurile Popii* (Grozeşti-MH), *Viru de la Zăvoiu Popii* (Brăneşti-GJ);

– **de sub**: *Dealu de sub Calea Popii* (Costești-VL);

– **din**: *Pârâu din Cuiu Popii* (Tismana-GJ), *Pârâu din Fântâna Popii* (Bratovoieşti-DJ);

– **la**: *Dealu la Crucile Popii* (Lungești-VL), *Drumu la Fântâna Popii* (Dioşti-DJ; Preajba Mare-GJ), *Fântâna de la Puntea Popii* (Roşia de Amaradia-GJ), *Fântâna la Popa* (Sadova, Sopot, Verbița-DJ), *Fântâna la Popa Nicolae* (Sopot-DJ), *Grădinile de la Moara Popii* (Orodel-DJ), *Pădurea la Popa Iancu* (Creţeni-VL), *Pădurea la Via Popii* (Motru-GJ), *Poteca la Popa Niţu* (Iancu Jianu-OT), *Râpa la Via Popii* (Şovarna-MH), *Ştiubeiu la Popa* (Băbeni-VL);

– **pe**: *Ogaşu pe Dosul Popii* (Pădina-MH);

– **pe la**: *Pădurea p'la Popa* (Suteşti-VL).

b) conectivii – simpli sau compuși – sunt ante plasați, potențând caracterul de reper al denumirii obiectelor geografice:

– **în**: *În Cracu Popii* (Godinești-GJ), *În Gura Pârâului Popii* (Bălănești-GJ), *În Piscu Popii* (Voloiac-MH);

– **la**: *La Cotu Popii* (Tâmna-MH), *La Crucea Popii* (Șimnicu de Sus-DJ, Fărcășești, Logreşti-GJ, Ponoarele-MH), *La Curătura Popii* (Măciuca-VL), *La Curtea Popii* (Crasna-GJ), *La Mărin a Popii* (Stoienești-VL), *La Meiu Popii* (Lăpuşata-VL), *La Merii Popii* (Popești-VL), *La Moara Popii* (Fărcaşu-DJ, Runcu, Glogova-GJ, Bărbătești, Fârtățești, Popești-VL), *La Nucu Popii* (Cruşeț-GJ, Prunișor-MH, Zătreni-VL), *La Odaia lu Dumitru lu Nicolae al Popii* (Lăpuşata-VL), *La Ogaşu Popii* (Prunișor-MH), *La Pădurea Popii* (Căpreni-GJ, Copăceni-VL), *La Pământu Popii* (Cernele-DJ), *La Păru lu Popa Gheorghe* (Scoarța-GJ), *La Perii Popii* (Novaci-GJ), *La Pinu Popii* (Bengești-Ciocadia-GJ), *La Pogoanele Popii* (Tâmna-MH), *La Popa* (Vârvoru-DJ, Pristol, Strehaia, Tâmna-MH, Pârşcoveni, Vulpeni-OT, Horezu, Ocnele Mari, Sutești-VL), *La Popa Bălaşa* (Sutești-VL), *La Popa Braboveanu* (Brabova-DJ), *La Popa Iancu* (Sutești-VL), *La Popa lu Lacea* (Albeni-GJ), *La Popa Meilă* (Căzănești-MH), *La Popa Mialache* (Crețeni-VL), *La Popa Mihai* (Scoarța-GJ), *La Popa Niță* (Bobicești-OT), *La Popa Pârvu* (Stănești-VL), *La Popa Severică* (Băile Olănești-VL), *La Popa Udrea* (Scoarța-GJ), *La Sălciile Popii* (Mihăiești-VL);

– **pe sub**/**pă su**: *Pe sub Via Popii* (Albeni-GJ), *Pă su Calea Popii* (Costeşti-VL);

– **sub**: *Sub Calea Popii* (Costești-VL), *Sub Coasta Popii* (Frânceşti, Păuşeşti-Măglaşi-VL), *Sub Faţa Popii* (Copăceni-VL), *Sub Popa Ilie* (Lăpuşata-VL);

c) două construcții prepoziționale juxtapuse: *În Vale la Popa* (Balș-OT), *La Povarnă la Popa Nae* (Ocnele Mari-VL) și ordine inversată: *La Popa în Deal* (Prunișor-MH), *La Popa în Jos* (Ocnele Mari-Vl), *La Popa la Cuptoare* (Ionești-VL), *Pe la Popa'n Vale* (Tâmna-MH), *Pi la Popa'n Deal* (Grozeşti-MH).

Cele mai multe dintre toponimele citate au o structură substantivală. Există însă și nume de locuri, puține la număr, în care apar markeri adjectivali, care se se referă fie la entopic – *Coasta Popii a Mare* (DJ), fie la persoana în sine – *Lunca Popii ăl Bătrân* (Alimpești-GJ) sau adverbiali: *Izvoru Popii din Jos* (Costești-VL), *Izvoru Popii din Sus* (Costești-VL), *La Popa în Jos* (Ocnele Mari-Vl).

În informația toponimică analizată am întâlnit, de asemenea, și câteva denumiri în care atenția se focalizează asupra soției preotului – *preoteasa*[17]. Cele mai multe dintre ele

[17] Cuvântul este provenit, prin derivare progresivă cu sufixul *-easa*, de la *preot*. Petru Zugun îl consideră moștenire latină din *presbitessa*: „Apostolul Pavel și ritul ortodox permițând căsătoria preotului, deci și denumirea soției lui prin formația lexicală cu sufixul latin moțional *-essa*, specializat semantic și moștenit și el în română" (*op. cit.*). Termenii învechiți și regionali pentru *preoteasă* sunt *popoaie, popadie, popeasă* (vezi MDA, p. 1235). Toponimia oltenească nu a reținut niciunul dintre aceștia.

BDD-A32447 © 2020 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:13 UTC)

sunt construite cu ajutorul genitivului sintetic (apar atât forme literare, cât şi regionale): *Balta Preotesii* (Corcova-MH, Vulpeni-OT), *Cotu Preotesii* (Bâlteni, Fărcăşeşti-GJ), *Crângu Preotesei* (Ştefăneşti-VL), *Dosu Preutesii* (Glogova-GJ), *Drumu Preotesii* (Cruşeţ-GJ), *Fântâna Preotesii* (Ciuperceni, Drăguţeşti-GJ, Balta, Izverna-MH, Amărăşti, Grădiştea, Mădulari, Pesceana, Zătreni-VL), *Faţa Preotesii* (Costeşti-VL), *Grădina Preotesii* (Logreşti-GJ), *Grindu Preotesii* (Bălăneşti-GJ), *Poiana Preotesii* (Stoina-GJ, Horezu-VL), *Poteca Nucii Preotesii* (Păuşeşti-Vl), *Ulmu Priotesii* (Brabova-DJ), *Vâlceaua Preotesii* (Stoina-GJ, Mădulari-VL), *Vâlceaua Priotesî* (Morunglav-OT), *Vâlceaua Priotesii* (Ţuglui-DJ), urmate îndeaproape de cel analitic: *Fântâna lu Mieiţă Preotească* (Săuleşti-GJ), *Fântâna lu Preoteasa* (Pleniţa-DJ), *Feţele lu Preoteasa* (Alimpeşti-GJ), de cazul acuzativ cu prepoziţii – *La Preoteasa Oprea* (Copăceni-VL), *La Preoteasa în Vale* (Fârtăţeşti-VL), *Cişmeaua de la Preoteasa* (Amărăşti-VL) şi de nominativ cu un singur exemplu – *Preoteasa* (Bujoreni-VL). În unele exemple, precum *Fântâna lu Mieiţă Preotească, Fântâna / Feţele lu Preoteasa*, contextul ne indică faptul că *Preoteasa* are deja statutul de nume de familie.

În ceea ce priveşte calitatea pe care o aveau termenii *popă* şi *preoteasă* anterior pătrunderii lor în categoria numelor de locuri, ea putea fi aceea de substantiv comun sau de antroponim. Există două căi prin care se face trecerea din clasele menţionate în aceea a numelor de locuri: conversiunea onimizantă, când apelativul, fără modificări formale, este transplantat în toponimie, aşa cum se întâmplă în cazul următoarelor denumiri – *Gâldău Popii* (Dăbuleni-GJ), *Glodu Popii* (Novaci-GJ), *Gruiu Popii* (Tismana-GJ), *Mahalaua Popii* (Slătioara-VL), *Grădina Preotesii* (Logreşti-GJ) şi conversiunea interonimică, similară celei onimizante, cu precizarea că transferul îl suferă acum numele personale. Astfel, marea majoritate a toponimelor pe care le-am prezentat are la bază antroponimul *Popa*. Poziţionarea de o parte sau de alta în stabilirea originii denumirilor nu este un lucru uşor de realizat, soluţionarea fiecărui caz în parte necesitând o analiză sui-generis. Uneori, determinarea statutului termenului este mult simplificată. Apariţia, alături de numele meseriei (suficientă, de regulă, pentru a îndeplini funcţia de desemnare), a prenumelor/numelor de familie, clarifică şi calitatea de nume propriu a acesteia: *Dincă Popa Radu, Popa Ilie, Popa Niţu* etc.

Menţionam anterior două căi de pătrundere în categoria numelor de locuri a apelativelor *popă*/*preoteasă.* Există şi o a treia cale, aceea în care se formează un toponim nou pe baza unuia deja existent. *Drumu la Fântâna Popii, În Gura Pârâului Popii*, *În Piscu Popii, La Cotu Popii, La Moara Popii*, *Pădurea Cracu Popii, Plaiu Grădina Popii, Poteca Nucii Preotesii, Sub Faţa Popii, Ududoiu Văii Popii* etc. – sunt astfel de exemple.

Referitor la ocurenţa numelor de locuri analizate în lucrarea de faţă, menţionăm că există factori care pot creşte sau scădea numărul apariţiilor lor. Astfel, sunt indici care pot influenţa frecvenţa:

- în mod ascendent: [entopic larg cunoscut] + [determinant antroponimic cu caracter general: *Popa*]. Se încadrează aici denumiri, precum: *Balta Popii, Cotu Popii, (La) Moara Popii, Nucu Popii, Piscu Popii, Poiana, Vâlceaua Popii, Via Popii* etc. sau

- în mod descendent:

a) [entopic puţin cunoscut/utilizat] + [determinant antroponimic cu caracter general: *Popa*]. Iată câteva denumiri: *Bazinu Popii, Bercu Popii, Bordeiu Popii, Canalu Popii, Cărămida Popii, Clinu Popii, Iagozii Popii, Parii Popii, Prundu Popii, Toaia Popii* etc.;

b) [entopic puţin cunoscut/utilizat] + [determinant antroponimic cu caracter general: *Popa*] + [unul sau mai mulţi particularizatori antroponimici]. Exemplificăm această fracţiune cu acele toponime care au ca element determinat entopicul *fântâna*. Astfel, în timp ce denumirea *Fântâna Popii* are o distribuţie teritorială ramificată la nivelul celor cinci judeţe ale Olteniei, iar în interiorul lor este întâlnită în foarte multe localităţi, adăugarea unor componente individualizatoare poate restrânge apariţia numelui la nivelul unei singure unităţi administrative: *Fântâna Popii Drăghiei* (Vulpeni-OT), *Fântâna Popii lu Ionică* (Amărăştii de

BDD-A32447 © 2020 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:13 UTC)

Sus-DJ), *Fântâna Popii lui Stan* (Sadova-DJ), *Fântâna Popii lui Stan Deliu* (Urzicuța-DJ), *Fântâna Popii Negrea* (Brâncoveni-OT).

Concluzii. Dat fiind caracterul popular al microtoponimiei, construcțiile toponimice prezentate desemnează relații interumane: de posesie, exprimate cu mijloacele genitivului, și de direcție/orientare, exprimate cu acuzativul. Nominativul, văduvit de orice conținut personal[18], se poziționează periferic.

Cuvântul *popă* participă la formarea numelor de locuri din triplă ipostază: apelativ, antroponim, toponim. Acest lucru este posibil prin conversiune onimizantă (transplantarea apelativului, fără modificări formale, în toponimie) și conversiune interonimică (antroponimele devin toponime).

Frecvența denumirilor este direct influențată de caracterul elementelor designate (generalitate / singularitate) și de prezența sau absența unor designatori antroponimici suplimentari.

BIBLIOGRAPHY

1. Bolocan, Gh., Voronțova, Tatiana, Șodolescu-Silvestru, Elena, Burci, Iustina, *Dicționar frazeologic român-rus*, volumul II, N-Z, Craiova, Editura Universitaria, 1999.

2. Bolocan, Gh., *Dicționarul numelor de familie din România,* în „Studii şi cercetări de onomastică", nr. 2, 1996, Craiova, pp. 7-44.

3. Burci, Iustina, *Meserii „cu vechime" în nomenclatorul ocupaţiilor actuale*, în „Arhivele Olteniei", Serie Nouă, nr. 22, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2008, pp. 323-332.

4. *Dicţionarul elementelor româneşti din documentele slavo-române, 1374-1600*, (DERS), red. resp. Gh. Bolocan, Bucureşti, Editura Academiei RSR, 1981.

5. *Dicţionarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO), coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan, vol. I (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 şi urm.

6. *Dicționarul toponimic al României. Muntenia* (DTRM), (sub redacția prof. univ. dr. Nicolae Saramandu) vol. 5 (N-P), București, Editura Academiei Române, 2013.

7. Moldovanu, Dragoș, *Introducerea* la *Tezaurul toponimic al României. Moldova,* vol. II. *Mic dicţionar toponimic al Moldovei (structural şi etimologic)*, Partea I, *Toponime personale*, Iaşi, EUAIC, 2014.

8. Iordan, Iorgu, *Toponimia românească*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1963.

SURSE ON-LINE

Petru Zugun, *„Preot" şi „popă" în dimensiunile diastratice şi diafazice*, http://astra.iasi.roedu.net/texte/nr52PreotSiPopa.html (site accesat la data de 19.09.2020)

http://www.ortodoxia.md/2012/09/preot-sau-popa/ (site accesat la data de 17.07.2020)

https://paginadefolos.blogspot.com/2015/04/diferenta-dintre-preot-si-popa.html (site accesat la data de 17.07.2020)

https://dexonline.ro/definitie/pop%C4%83 (site consultat la data de 21.09.2020)

[18] În *Introducerea* la *Tezaurul toponimic al României. Moldova,* vol. II. *Mic dicţionar toponimic al Moldovei (structural şi etimologic)*, Partea I, *Toponime personale*, Iaşi, EUAIC, 2014, Dragoş Moldovanu arăta că: „... nominativul indică un raport onimic, prin care numele persoanei devine numele obiectului socio-geografic asemenea unei etichete. Sintagmele îşi pierd transparenţa iniţială, se abstractizează – proces paralel cu pierderea progresivă a motivării la numele simple, personale sau descriptive" (p. XIV).

BDD-A32447 © 2020 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.123 (2026-11-20 03:00:13 UTC)